

Certifikat for bæredygtighed: De generelle ideer

Målet for Viticulture Durables program er at forene økonomisk performance med en arbejdsform, der er miljømæssigt forsvarlig og som desuden stemmer overens med det omgivende samfunds forventninger.

Certificeringen Viticulture Durable en Champagne er en proces og ikke en position. Det betyder, at indehaverne forventes kontinuerligt at udvikle deres arbejdsmetoder.

Selv-evaluering

Systemet er baseret på selv-evaluering kombineret med kontrol. Det vil sige, at indehavere selv opstiller mål og evaluerer egen udvikling på foreslåede områder ved hjælp af prædefinerede indikatorer samt opfylder en række absolutte kontrolpunkter.

Hvert tredje år bliver firmaets fremskridt evalueret og kontrolleret af en ekstern konsulent fra et godkendt firma. Yderligere et møde halvvejs mellem to evalueringer finder sted som en hjælp i forhold til at nå i mål med de definerede målsætninger.

Efter en positiv evaluering opstiller firmaet nye målsætninger for at fortsætte udviklingen. På den måde vil dyrkningsformen i et firma nærme sig den økologiske ende af spektret før eller siden.

Områderne

Et firmas grad af bæredygtighed bliver målt i forhold til flere områder. Denne tekst er baseret på den praktiske guide for Viticulture Durable en Champagne i den seneste udgave fra januar 2020.

- 1) Krav til firmaets ledelse
- 2) Strategier vedrørende sprøjtemidler
- 3) Håndtering af gødning
- 4) Beskyttelse af biodiversitet
- 5) Beskyttelse af terroir og forskønnelse af landskabet
- 6) Håndtering af affald
- 7) Reduktion af CO₂-aftrykket

Hvert område består af et sæt obligatoriske krav, ofte lovbestemte, og derpå et sæt yderligere krav til indehavere af Viticulture Durable en Champagne-certificeringen. Disse er inddelt i væsentlige og mindre væsentlige bestemmelser. Endelig er de såkaldte engagementer i centrum for en udveksling mellem vinbonden og auditøren. Her er ikke krav om skriftlig dokumentation.

Alle obligatoriske krav bliver kontrolleret under den første gennemgang af driften. Derefter vil 25%, udtaget som stikprøve, blive undersøgt ved hver efterfølgende revision

Vinbonden, som forpligter sig på at følge disse krav, må desuden sikre, at enhver ansat og tredjepart, der arbejder for firmaet, også overholder dem.

Når dokumentation er mulig i form af fakturaer, produktetiketter og lignende, gemmes disse med henblik på den treårige evaluering. Den anbefalede dokumentation er omfattende.

Krav til firmaets ledelse

Den daglige leder overholder alle krav i forbindelse med vindriften.

Et omfattende dokument, der evaluerer risici i firmaet (på fransk: DUER) stilles til rådighed for firmaets ansatte.

Firmaet råder over materiel og individuelt sikkerhedsudstyr, der er tilpasset opgavers natur, og vedligeholdes og fornyes. Toilet- og vaskeforhold skal tilbydes. Kemikalier opbevares i henhold til lovgivning/reglementation.

Viticulture Durable en Champagne-krav

Målsætningen er at råde over nødvendige teknikker, udstyr og uddannet personale for at følge principperne for bæredygtig vindrift.

Den daglige leder uddanner sig regelmæssigt i principperne for bæredygtig vindrift og sørger efterfølgende for personalets uddannelse i forhold til målsætning og praksis for bæredygtighed. En opgørelse over alt udstyr udarbejdes og opdateres.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gérard

I firmaet uddanner vi os regelmæssigt enten i form af kollektive informationsmøder eller mere formel uddannelse. Firmaet har en fast deltidsansat og af og til sæsonarbejdere i korte perioder, der uddannes på stedet af os. En maskinstation, der udfører sprøjtebehandlinger i vinmarkerne, har samme certificering. De fleste opgaver i firmaet bliver udført af Alain Gérard og Solveig Tange.

Strategier vedrørende sprøjtemidler

Alle produkter opbevares i et rum eller skab, der er indrettet specielt til formålet. Det vil sige, at det ikke er tilgængeligt for alle og i overensstemmelse med lovkrav. Kun produkter, der er tilladte til brug i vinmarker kan bruges. Doseringer, begrænsninger, blandinger, eventuelle udsættelser og zoner, der ikke må sprøjtes, respekteres nøje.

Lokaliteten, hvor udstyr til brug for behandlingen bliver fyldt op, er indrettet sådan, at enhver form for overløb undgås. Forberedelserne foregår således, at der tages hensyn til ubeskyttede vandkilder som åer, grøfter og lignende. Alle personer og firmaer, som sprøjter i vinmarker, besidder en særlig certificering.

Sprøjteudstyret overholder normer for sådant udstyr og gennemgår mindst hvert femte år en test, som foretages af en godkendt tredjepart. Der tolereres ikke overløb i naboparceller eller i forbindelse med manøvrering i randen af parceller. Det er forbudt at sprøjte ved stærk vind (niveau 3 på Beaufort skalaen). Alle sprøjtebehandlinger nær institutioner og beboelser må foregå i henhold til lovkrav. Det aktuelle lager af produkter deklarerer hvert år.

Viticulture Durable en Champagne-krav (VDC)

Beskyttelse af vinstokke mod sygdom sker i første omgang ved brug af forskellige arbejdsmetoder, som tjener til at begrænse trykket af sygdom og skadedyrsangreb. Det er ikke altid nok, og det kan blive nødvendigt at begrænse sygdom ved hjælp af sprøjtemidler. Risikoen evalueres under hensyntagen til de ramte vinmarker, til produkter og herunder hvad der er mest skånsomt for omgivelser og sundhed. Alt udstyr overholder normerne.

VDC's målsætninger er følgende:

- a) At bevare udbyttets kvalitet og størrelse.
- b) At vedligeholde eller genetablere vinmarkernes biologiske og naturlige balance.
- c) At sikre en maksimal effektivitet af det udførte arbejde.
- d) At sikre jordens, vandets, luftens og resten af omgivelsernes kvalitet.
- e) At sikre teknikere og andres sundhed og at sikre den lokale befolkning og kunder.

Den daglige leder forpligter sig på at nedbringe brug af sprøjtemidler i vinmarkerne (*). Når det er muligt, bør det mest miljøvenlige og mindst giftige produkt vælges. Sprøjteudstyret/-maskinen skal tjekkes før hver opgave. Behandlinger udføres i henhold til vejret. Enhver form for ekstremt vejr undgås. Ejere/ansvarlige for naboparceller bør aftale indbyrdes, hvordan de griber behandlinger og håndtering af græsstriber an. Frekvens af udendørs vask af udstyr bør begrænses af hensyn til mængden af spildevand. En handlingsplan for stop af brug af ukrudtsmidler (herbicer) senest 2025 bør laves. Regnvand bør bruges til at fylde sprøjteudstyrets tank.

Den daglige leder bør reducere sit forbrug af herbicer i henhold til Ecophyto planen (**). Behandlinger tilpasses vinstokkenes sundhedstilstand men også alternative metoder kan afprøves: biokontrol og at tilpasse doser nøje til bladvæggens højde. Afknopning, løft af wirer og palisering gennemføres for at undgå at skud og blade sidder for tæt. Ligeledes udtynnes området omkring druerne, for at øget luftgennemstrømning kan begrænse eventuel udvikling af sygdomme som vinskimmel og meldug i udsatte parceller. I parceller, der skal genplantes, er kun mekanisk vedligeholdelse af jorden tilladt fra tidspunktet, hvor gamle vinstokke fjernes og til nye planter har to blade fremme. Den daglige leder deltager i kollektive arrangementer med henblik på at beskytte vinen, når sådanne findes (for eksempel når æbleviklerens formering hindres ved hjælp af den såkaldte ”*confusion sexuelle*”). Kun vinstokke med sundhedspas bruges i forbindelse med genplantning. Dette sikrer, at nye planter er behandlet med varmt vand for at modvirke virale sygdomme som *court-noué* og *enroulement*. Den daglige leder har sat sig ind i sygdommene *flavescence dorée* og *bois noir* (blackwood) og kender de nødvendige procedurer. Den daglige leder følger reglerne for sprøjtemidler med henblik på at modvirke risiko for resistens. Den årligt tilladte dosis af kobber er begrænset til 4.000 gram/hektar om året baseret på et gennemsnit over fem år af hensyn til luften. Udstyr til at sprøjte skal være udstyret, således at tanken kan skylles i vinmarken for at undgå overløb. Enhver ny maskine skal følge gældende normer. Når præparater skal blandes, skal udstyret kunne indstilles til de nødvendige proportioner. Disse beregnes med stor nøjagtighed for så vidt muligt at undgå rester i bunden af tanken efter behandlingen.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gérard

Alain Gérard planlægger sprøjtebehandlinger i vores firma. Disse udføres af en leverandør, som også er certificeret Viticulture Durable en Champagne. Siden 2021 har vi fulgt et program, der er 100% godkendt til økologisk vinddrift, og vi har registreret vores 1. år i konversion. Vi har arbejdet på at nedbringe vores brug af konventionelle sprøjtemidler

gennem flere år. I 2020 gennemførte vi cirka 85% af vores behandlinger med midler, der er godkendt til økologisk drift. Vi bruger ikke midler mod insekter (insekticider) og uønskede planter (herbicider). Siden 2010 har vi deltaget i den fælles aktion i forhold til at forhindre æbleviklerens formering i de to kommuner, hvor vi har vinmarker. Vi deltager regelmæssigt i kollektiv træning, senest i forbindelse med at genkende mulige symptomer på sygdommen *flavescence dorée*. Alain Gérard er i øjeblikket AVC's (Association Viticole Champenoise) korrespondent i kommunen Soulières, hvilket betyder, at han indsamler information i forbindelse med forårsfrost, knopper og blomster, mulig sygdom, og måler druerne i dagene og ugerne op til vinbøsten. Vi køber vinstokke til genplantning fra en certificeret, lokal leverandør.

Håndtering af gødning

Jorden i vinmarkerne vedligeholdes ved at sprede gødning.

Målsætningen er ved hjælp af gødningen at vedligeholde jordens indhold af organisk materiale. Desuden at tilgodese jordens biologiske aktivitet gennem en detaljeret udregning af den optimale dosis for at vedligeholde vinstokkenes vigør, samtidig med at vi undgår at overgøde.

Strategien for gødningen etableres ved hjælp af analyser af jordbunden af parcellerne. Dette kombineres med viden om tilgang af andet organisk materiale samt målsætning vedrørende niveauet for udbytte. Podestammen vælges i overensstemmelse med jordbundsanalysen. Denne udføres hvert sjette år af et godkendt laboratorium. Kvælstofgødning spredes under vinstokkene. Fosfatgødning er ikke tilladt.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gérard

I firmaet bruger vi udelukkede økologisk gødning i form af guano, som vi spreder selv. De afskårne og findelte grene efter vinterens beskæring er en del af vedligeholdelsen af jordens indhold af organisk materiale. Vores eksperimenter med at så grøngødning – havre, sennep og fodervikke - vil også give sit bidrag til at vedligeholde den organiske del af jorden.

Beskyttelse af biodiversitet

Enhver fredet plante eller dyr såvel som deres vokse- og levesteder må ikke ødelægges. Det er ikke tilladt at introducere planter eller dyr, der ikke er lokale.

Viticulture Durable en Champagne-krav VDC)

Målsætningen er at vedligeholde eller udvikle biodiversitet og vinmarkernes økologiske stabilitet såvel som at bevare naturlige omgivelser og grundvandets kvalitet.

Den daglige leder engagerer sig i at bevare et dække af vilde planter om vinteren eller i at så et selv. Hvis en vinstok i en parcel fjernes og ikke genplantes inden et år, vil et grønt blive etableret.

Omidset af parceller skal også være permanent dækket med græs og må ikke behandles med hverken pesticider eller gødning. Dette gælder arealer på toppen af bakker, foragre og andre arealer, der ikke er plantet til såvel som grøfter, tilkørsler og grusveje. Den daglige leder må identificere zoner, hvor læhegn af lokalt kendte planter kan plantes for at favorisere biodiversitet og begrænse risiko for udledning i strømmende vand eller nær beboelser.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gerard

En grøft, der leder regn- og smeltevand i det tidlige forår, skiller to af vores parceller i kommunen Loisy-en-Brie. I og omkring grøften vokser forskellige blomster, græsser, buske og endda små træer og den er levested for insekter og smådyr. Den bidrager dermed naturligt til biodiversiteten i området. Vores vinmarker er dækket af planter året rundt, de vokser enten naturligt eller er sået. Vi er nogle gange nødt til at fjerne det grønne dække fra rækkerne, hvis vinstokkene lider af alvorlig mangel på vand, hvilket er sket de senere år i forbindelse med meget tørre somre under bedebølger.

Beskyttelse af terroir og forskønnelse af landskabet

En hvilken som helst indretning, hvis formål er at ændre et vandløbs bane med henblik på at kanalisere vand til et eksisterende eller fremtidigt afløb skal udarbejdes i fælles forståelse med lokale myndigheder. En anordning, der leder vandet til tilstødende, til lavere liggende parceller eller skaber en akkumulering af vand, er ikke tilladt.

Viticulture Durable en Champagne-krav (VDC)

Bevaring af jordens biologiske, fysiske og kemiske egenskaber er af største betydning for en AOC/AOP som champagne. Dette berettiger særlige tiltag som de nævnte vedrørende biodiversitet og gødning. Yderligere er optagelsen af "Coteaux, Maisons et Caves de Champagne" som UNESCO Verdensarv baseret på en organisering af området som et udtryk for hvordan mennesket med udgangspunkt i naturens kræfter har udviklet champagne som universelt produkt. Vedligeholdelse er nødvendig for at bevare denne arv.

Målsætningen er at fremvise landskabet fra dets bedste side og vedligeholde og renovere nedarvede elementer i vinmarkerne. Erosion må bekæmpes. Livsbetingelserne for den lokale befolkning må forbedres.

Den daglige leder engagerer sig i, at kommende bygninger integreres godt i landskabet. Det samme gælder for skilte og afgrænsninger mellem parceller. Den daglige leder deltager i kollektive arrangementer som for eksempel den årlige dag, hvor landsbyen i fællesskab rydder op i kommunen.

Arbejder, der potentielt kan forandre morfologi, undergrund eller elementer på en væsentlig måde, må oplyses mindst seks uger, før projektet begynder. Den daglige leder sørger for at vedligeholde veje, der sikrer adgang til gården og dens omgivelser og sikrer videre at bygninger er godt vedligeholdte. Små, murede elementer i vinmarkerne som mure eller småhuse ("loges de vignes") reoveres og vedligeholdes. Enhver fjernelse skal begrundes. Enhver lille forandring i vinmarkerne som værn eller støtte af forskellig art må integreres i landskabet. Dette omfatter også beskyttelse af nyplantede vinstokke. Vinrækkernes længde afhænger af skråningerne og af jordtypen. Den daglige leder vil tage de nødvendige forholdsregler for at begrænse dybe hjulspor og højt pres og tryk på jorderne.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gerard

Det grønne dække i vores vinmarker – både sået og naturligt - virker mod den erosion, som vi tidligere så i visse parceller i Loisy-en-Brie. Gradvist har Alain Gérard og Solveig Tange overtaget vedligeholdelse af huset og dets tilliggende for at skabe rammer for firmaets og familiens liv. Det betyder, at huset bliver renoveret inden døre, tilsvarende for busfacaden og gården, og at haven genanlægges for at skabe en åben og behagelig stemning for os selv, vores gæster og i landsbyen. Roser og andre blomster er plantet langs vejen for at forskønne græsstykket mellem mur og vej.

Håndtering af affald

Den daglige leder fører en protokol for håndtering af affald. Intet bliver efterladt udenfor, begravet eller afbrændt. Affald bliver sorteret, rengjort om nødvendigt og opbevaret på dertil indrettede områder på ejendommen, mens det afventer bortskaffelse. Hvis der er rester tilbage i tanken, efter at vinmarker er blevet sprøjtet, kan disse tømmes i parcellen eller på et sted, der er godkendt til formålet, så længe dette gøres i henhold til krav for sådanne resters bortskaffelse. Ikke anvendte eller forældede sprøjtemidler opbevares i den originale indpakning i et dertil indrettet område, før det kan bortskaffes. Produkter, der ikke er farlige, kan bortskaffes som andet affald af samme type. Farligt affald må bortskaffes via kanaler, der er specifikt indrettet til dette formål.

Den enkleste måde at skille sig af med affald er ikke at have noget.

Målsætningen er at producere så lidt affald som muligt. Hvis dette ikke kan undgås, da at betragte det som en mulig ressource, der kan genbruges i et cirkulært kredsløb.

Mindre affald er et resultat af forholdsregler, der skal hindre affald mest muligt. Når vinstokke fjernes, kan roden og foden genanvendes. Ligeledes kan grene fra beskæring knuses og bruges til at vedligeholde jordens lag af muld.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gérard

I firmaet over vi os i at betragte alt, hvad vi finder i bygningerne som ressourcer. Når indkøb er nødvendige, køber vi fra lokale producenter og håndværkere, når det er muligt. Alain Gérard arbejder for tiden på en idé om at genbruge en begravet olietank til at opsamle regnvand til vanding af haven. I gården foran huset bruger vi store kurve til vindruer og trækasser til at lagre flasker i champagneskaldre til at dyrke grøntsager. Organisk affald komposteres i haven.

Reduktion af CO2 aftrykket

Champagneregionen har nedbragt sit CO2 aftryk med 15% i løbet af 15 år i absolutte tal og med 20% per solgt flaske.

Den generelle målsætning er at reducere aftrykket med 25% senest 2025 og med 75% senest 2050. Den individuelle målsætning er at evaluere arbejdsopgaver med ønsket om altid at forbedre sin præstation. Den direkte udledning bør reduceres ved for eksempel ved at implementere mindre energikrævende praksisser. Den indirekte udledning kan reduceres ved at evaluere brug af diverse input.

Firmaet forpligter sig på at engagere sig i en fortsat udvikling af arbejdsmetoder, der indvirker positivt i forhold til miljøet. Udledninger må reduceres når som helst dette er muligt og også indirekte udledninger må overvejes. For eksempel enhver form for udledning, der hænger sammen med brug af diverse tilførsler som gødning eller andet.

Når en ny bygning bliver opført eller en eksisterende bygning renoveres, vil den energimæssige effektivitet og forbruget af vand samt enhver risiko for forurening blive evalueret. Enhver form for gødning, sprøjtet direkte på vinblade, bør undgås med mindre en meget alvorlig karens skaber fysiologisk forstyrrelse.

Den daglige leder opgør firmaets CO2 aftryk mindst hvert femte år. Formålet er at forbedre den miljømæssige præstation. Metoder, der påvirker miljøet moderat, vil blive brugt, når uønskede planter fjernes. Hvis det er nødvendigt at bekæmpe frost om foråret, vil den daglige leder blandt adskillige

muligheder vælge den metode, der påvirker miljøet mindst muligt. Oversprøjtning med vand har for eksempel et lavt CO2 aftryk, såfremt det foregår i henhold til reglerne. Enhver brug af nitrogen gødning, der overskrider 30 kg per hektar må kunne berettiges. Det foreslås at bruge pæle af træ, enten af certificeret bæredygtig oprindelse eller lokalt, når disse skiftes i vinmarkerne for at formindske det økologiske aftryk.

Specifikt vedrørende Champagne Tange-Gérard

Den største udfordring for vores firma vedrørende vores CO2 aftryk er de mange kilometre, som vi kører hvert år i Frankrig og i udlandet. Vores målsætning er at indføre elektriske biler. Da elektriciteten ikke nødvendigvis er grøn, har vi i 202 installeret solceller på gården for at producere vores egen. For nogle år siden installerede vi en varmepumpe, som erstattede det gamle oliefyr og har varmet huset op siden. Vi bruger ingen former for frostbeskyttelse i vores vinmarker og har brugt økologisk gødning (guano) i fem år. Da over 30% af CO2-udledningen i Champagne-regionen skyldes emballage af forskellig art, har vi valgt at holde alle former for emballage på et basalt niveau for ikke at bidrage unødvendigt til CO2 udledning.

(*) Der er ingen absolutte krav til forbrugets størrelse, udover at det skal nedbringes. Dette hænger sammen med, at indehavere af certificeringen begynder deres proces på meget forskellige niveauer fra 100% konventionel vindrift til en blanding af konventionelle og økologiske metoder. Idéen er at hjælpe firmaer med at forbedre deres standarder i stedet for at kræve et startniveau, der gør det meget svært for mange at begynde at ændre deres arbejdsform.

(**) Ecophyto planen er en fransk lov fra 2009, hvis mål er at reducere brug af pesticider. Med den aktuelle lov, Ecophyto II fra 2018, vil herbicidet glyphosat (Roundup) blive forbudt i Frankrig fra 2025.

Dateret: Soulières, maj 2021, Alain Gérard og Solveig Tange.

Kilde:

Dette dokument er baseret på Comité Champagne retningslinjer for Viticulture Durable en Champagne. Afsnittene om Champagne Tange-Gérard er vores kommentarer til, hvordan vi vælger at fortolke retningslinjerne og integrere dem i vores firma.